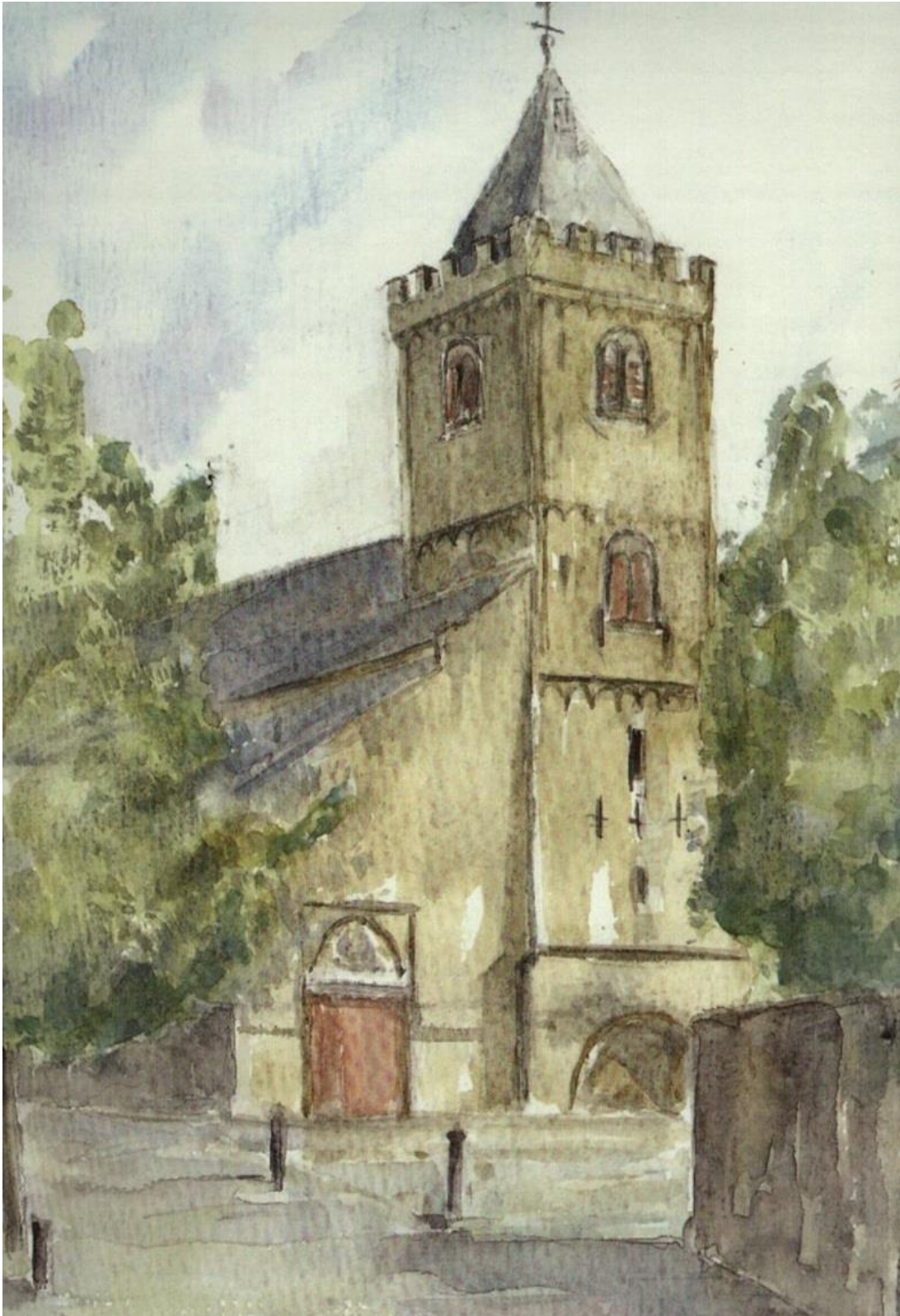

Het open Huis

Protestantse Kerk

**Kerkblad van de Protestantse
Gemeente Muiden
46^e jaargang nr. 3, 12 Maart 2021**

Voor alle keren

Voor alle keren
dat we onze deur gesloten hielden,
geen aandacht hadden,
vragen wij:
geef ons een nieuwe kans,
God.

Voor alle keren
dat we iemand uitsluiten,
buiten onze kring plaatsen,
vragen wij:
doe ons opnieuw beginnen,
geef ons een nieuwe kans,
God.

Voor alle keren
dat onze woorden onherbergzaam zijn,
hard, minachtend en veroordelend,
vragen wij:
geef ons een nieuwe kans,
God.

Voor alle keren
dat de vreemdeling in ons midden
gewond wordt door muren
van wantrouwen en vooroordelen,
vragen wij:
doe ons opnieuw beginnen,
God.

Gij, groter dan ons hart,
geef ons nieuwe ruimte.
Vernieuw ons hart.
Doe ons opengaan voor elkaar.
In uw naam.
Amen.

Marinus van den Berg

Uit: Medemens 2

Sporen van licht in de veertigdagentijd

Witte lente

Overall zien we deze dagen als aankondiging van het voorjaar krokussen in verschillende kleuren. Iemand legt mij de volgorde uit, eerst de gele, dan de paars-violette en daarna de witte. De witte krokussen als laatste, is je dat ook opgevallen? Op het kruispunt bij de Hakkelaarsbrug kijken we naar de tuin van de familie Van den Bosch.

Een wit tapijt vol sneeuwkllokjes onder karakteristieke fruitbomen. Een plaatje.

Cor van den Bosch toont ons de verschillende soorten sneeuwkllokjes. Wat een enorme variatie dit boeket van kleuren als spoor van licht in deze dagen.

Roze zondag

De veertigdagentijd geldt als een ingetogen periode. Maar middenin deze tijd kijken we al vooruit naar het komende feest van opstanding, licht en leven. Op zondag 14 maart is de liturgische kleur daarom niet paars maar roze. Het wit van Pasen schijnt al door deze zondag.

Het evangelie van deze zondag is ook een spoor van licht: het verhaal over de vijf broden en twee vissen. Een vermenigvuldiging door te delen die vooruitwijst naar het Pesachmaal en daarom ook naar ons Avondmaal. Wat missen

we dat. Heel veel is anders deze tijd. Geen normale kerkdiensten, geen kerkgangers, niet zingen en niet koffiedrinken na afloop. Maar het meest essentiële van kerkgemeenschap zijn in verbondenheid met Christus is denk ik het ontbreken van de Dienst van de Tafel. Daar leren wij wat delen is. Daar worden wij toebedeeld, ieder zijn deel, in Christus' naam.

Delen rond de tafel zoals anders kunnen wij niet op deze roze zondag. Maar wel zien wij overal om ons heen het belang van eerlijk delen. Ook bij de verkiezingen is dat een thema. Hoe verdelen wij onze welvaart? Maar zeker ook in deze coronatijd gaat het vaak om delen. Hoe verdelen wij onze tijd en aandacht als het aantal contacten beperkt moet zijn? Hoe verdelen wij eerlijk de vaccins? Tussen de verschillende groepen in ons land? Tussen de landen in de wereld? Leren hoe te delen, het blijft een enorme opgave altijd weer, juist nu. Het wonder van het evangelie op deze roze zondag is: als je deelt, blijkt er meer dan genoeg voor iedereen.

Gele tas

Nog een bijzonder spoor van licht verraste ons deze veertigdagagentijd. In een gele Jumbo boodschappentas werd in een ondergrondse container een baby ontdekt in Amsterdam-Zuidoost. Vlak bij ons. Ondanks de coronamaatregel van de avondklok besloot een vrouw toch haar vuilniszak weg te brengen. Even na half elf 's avonds hoorde zij bij het openen van de container het gehuil van een baby. Haar tegendraadse en op zich niet toegestane actie werd de redding voor dit pasgeboren kind. Een gebeurtenis in de Bijlmer met onnoemelijk veel drama en tragiek. Jonge ouders, wanhoop, radeloosheid, ontzetting en het geluid van het meisje uit de container. Weggedaan, tussen het afval, naakt in een tas, maar wonderwel gehoord en gevonden. Met een reddingsactie van de brandweer werd zij uit de donkere diepte van de container opgevist en levend omhoog gehaald, in een sjaal en jas van de politie gewikkeld en snel naar het AMC gebracht.

Zwart-wit

Paus Franciscus deed afgelopen weekend zijn naam eer aan. Immers Franciscus van Assisi ging meer dan 800 jaar geleden tijdens de kruistochten op bezoek bij en in gesprek met de

sultan van Egypte. Dit teken van vrede in oorlogstijd, het gesprek met 'de vijand', herhaalde zich in deze veertigdagentijd in Irak. Paus Franciscus had tijdens zijn bezoek aan dit land een ontmoeting met de geestelijk leider van de sjiieten, ayatollah Ali al-Sistani. Twee mannen in gesprek, de ayatollah in het zwart en de paus in het wit gekleed. Een hoopvolle doorbreking van zwart-wit-denken en een teken van nuance en wederzijds respect. Zeker is deze pauselijke visite ook een spoor van licht in de moeilijke verhoudingen in het Midden-Oosten, zeker met het oog op de zorgelijke positie van christenen in Irak.

Geboorteplaats Abraham

Na dit bijzondere gesprek ging de paus naar Nasiriya voor een bijeenkomst met interreligieuze leiders. Die vond plaats op de vlakte waar de ruïnes liggen van de oude stad Ur. Volgens de bijbel zou daar de geboorteplaats zijn van Abraham, de aartsvader van joden, christenen en moslims.

"Laten we vanuit deze plaats, waar het geloof werd geboren, uit het land van onze vader Abraham, bevestigen dat God barmhartig is. En de grootste godslastering is om zijn naam te ontheiligen door onze broeders en zusters te haten", zei paus Franciscus. "Vijandigheid, extremisme en geweld komen niet voort uit een religieus hart: het is verraad aan religie."

Lijden en passie

Op weg naar Pasen wens ik u allen goede dagen. Dat u in deze tijd van inkeer en bezinning soms ook even geraakt mag worden door een spoor van licht. Waardoor u ontroerd wordt, gegrepen wordt of iets begrijpt van Gods barmhartigheid als wezenlijk van betekenis voor ons leven. Dikwijls met een mengeling van lijden en passie. Daarom past het in deze tijd. Immers al een jaar nu leven wij anders dan normaal, veel meer door de situatie genoodzaakt ingetogen en in onszelf gekeerd. Maar toch willen wij – op afstand, maar verbonden – samen toeleven naar het paasfeest. Hoe wij als Muider kerk daarbij omgaan met de mogelijke versoepelingen die onze landelijke kerk voorzichtig oppert voor de kerkdienst, weten wij op dit moment van schrijven nog niet. Dat zal de komende weken blijken en hangt ook af van de verdere ontwikkelingen.

Tot slot geef ik u voor de komende dagen de woorden van Huub Oosterhuis van lied 362 uit het Liedboek mee:

*Hij die gesproken heeft een woord dat gáát,
een tocht door de woestijn, een weg ten leven,
een spoor van licht dat als een handschrift staat
tegen de zwartste hemel aangeschreven:
Hij scheidt ons hier een nieuwe dageraad,
Hij roept ons aan: 'Ik zal jou niet begeven'.*

Met een hartelijke groet aan u allen, ds. Gerben Hoogterp

Diaconie

Collecte 14 maart: binnenlands diaconaat.

In Oost-Groningen en Limburg wordt de armoede vaak doorgegeven van generatie op generatie. Er is weinig werk en er zijn weinig voorzieningen om kansarme jongeren op te vangen. Juist in deze regio's zijn de kerken klein en hebben ze niet veel financiële middelen. Hoe kun je als diaconie iets doen voor mensen in kwetsbare omstandigheden? Hoe kun je bijvoorbeeld iets betekenen voor kinderen die opgroeien in armoede? Kerk in Actie begeleidt kerken in deze regio's in hun diaconale taak en ondersteunt hen zo nodig financieel.

Collecte 21 maart: werelddiaconaat Indonesië.

Op het Indonesische eiland Java wonen veel boerengezinnen die nauwelijks kunnen rondkomen. Met steun van Kerk in Actie helpt de kerk boeren en boerinnen om een coöperatie op te zetten. Hierdoor zijn ze minder afhankelijk van tussenhandelaren en krijgen ze een hogere prijs voor hun producten. Met het verdiende geld kunnen ze vervolgens weer betere landbouwmaterialen kopen. De kerk leert hen ook hoe je met zo weinig mogelijk chemicaliën en met biogasinstallaties goede landbouw bedrijft.

Collecte 28 maart: Jong Protestant PaasChallenge:
Ontdekken wat Pasen is.

Wat betekent Pasen en wat betekent het paasverhaal voor mij?
Met deze vraag gaan elk jaar meer dan zesduizend jongeren aan de slag als ze in groepen PaasChallenge doen. De PaasChallenge die wordt gehouden in de week voor Pasen, is

een spel dat is gemaakt door Jong Protestant, de jeugdwerk-organisatie van de protestantse kerk. Door middel van allerlei opdrachten doorleven de jongeren het paasverhaal. Ze ontdekken waarom Jezus zijn lijdensweg ging en waarom er voor hen een nieuw leven mogelijk is.

De paasgroetenactie: voor gedetineerden in Nederland. In de afgelopen weken hebben verschillende gemeenteleden een kaart kunnen tekenen. Er was geen mogelijkheid om dit in de kerk te doen. Inmiddels zijn de kaarten al naar Utrecht verstuurd en worden van daaruit naar de Nederlandse gevangenis verdeeld.

Namens de diaconie: Geeske Nauta en Jitty Meinders

**Collecte 21 maart
werelddiaconaat voor Indonesië**

**Collecte 28 maart
PaasChallenge**

Alle collecten bevelen we van harte bij u aan, maar in deze tijd is alles anders.

Maak uw gift over naar de rekening van de diaconie:
NL14RABO0343150107 t.n.v. Diaconie Protestantse
Gemeente te Muiden

Bedankje:

Hartelijk bedankt voor de bloemen die wij mochten ontvangen.
Met vriendelijke groet,
Margreet en Henk Beenen

Protestantse Gemeente Muiden

Grote of Sint Nicolaaskerk Kerkstraat 3, 1398 AJ Muiden

Vergadergebouw Rehoboth Kloosterstraat 6

Predikant ds. G.J. Hoogterp
De Pauw 1, 1398 CT, tel. 769042
e-mail: ghoogterp@grotekerkmuiden.nl

**Kerkenraad
Voorzitter** mevr. E.W. Janssen-Stam
Burg.de Raadsingel 8, 1398 BE, tel. 261912
e-mail: voorzitter@grotekerkmuiden.nl

Secretaris mevr. M. de Waart
De Lange Gangh 20, 1398 CX, tel. 785867
e-mail: secretaris@grotekerkmuiden.nl

Postadres kerkenraad Kloosterstraat 6, 1398 AM, Muiden

**Diaconie
Voorzitter** mevr. J.H. Meinders-Rodenburg
De Lange Gangh 13, 1398 CV, tel. 261790
e-mail: diaconie@grotekerkmuiden.nl

College van Kerkrentmeesters

Voorzitter H. ter Beek
Het Hert 10, 1398 EJ, tel. 263411
e-mail: cvk@grotekerkmuiden.nl

Penningmeester R. van Meurs
De Pauw 5, 1398 CT, tel. 0627330832
e-mail: penningmeester@grotekerkmuiden.nl

Website www.grotekerkmuiden.nl

Activiteiten Voor informatie over gebruik van de Grote Kerk kunt u mailen naar de secretaris mevr. M. de Waart
e-mail: secretaris@grotekerkmuiden.nl
Postadres: Kloosterstraat 6, 1398 AM Muiden.

Rekeningnummer

Kerk **NL20RABO0343150484** t.n.v. Protestantse Gemeente te Muiden
NL66INGB0000225618 t.n.v. Protestantse Gemeente te Muiden
Diaconie **NL14RABO0343150107** t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Muiden
Het Open Huis **NL61RABO0157017222** t.n.v. Kerkblad Het Open Huis, Muiden

Drukwerk kopij e-mail: drukwerk@grotekerk@gmail.com

Abonnementenadministratie: mevr. M. Eggebeen-de Haan
Vondelstraat 20, 1398 XL, tel. 0294 263427,
e-mail: kerkbladgrotekerk@gmail.com
jaarabonnement **€ 12,50**
postabonnement (incl. frankeerkosten) **€ 20,-**

Inleveren kopij voor het volgende kerkblad bij: mevr. M. Eggebeen-de Haan
kerkbladgrotekerk@gmail.com

uiterlijk donderdag 25 maart 2021

De antiautoritaire levensstijl. 9

In 1944 beschrijft Bonhoeffer in de gevangenis het verdwijnen van het allerhoogste gezag: dat van God. De geschiedenis van de christelijke religie laat een ontwikkeling zien van heteronomie naar autonomie. De middeleeuwen staan in het teken van heteronomie. God is almachtig. Hij beheerst hemel en aarde. Tijdens de Renaissance wordt de mens autonoom. In de wetenschappen ontdekt hij wetten die de natuurlijke verschijnselen verklaren. Aanvankelijk wordt God gebruikt om lacunes in de kennis aan te vullen. Maar naarmate de wetenschap meer vooruitgang boekt, wordt God steeds verder in de verdediging gedrongen. Uiteindelijk vindt de mens ook zonder God een antwoord op zijn levensvragen. De mens heeft geleerd problemen op te lossen zonder terug te vallen op God als 'werkhypothese'. De religie voert een wanhopig achterhoedegevecht totdat een religieuze tijd aanbreekt. De mens is mondig geworden. In de mondige wereld heeft het traditionele beeld van God afgedaan.

In 1954 schrijft Hannah Arendt een artikel dat nauw aansluit bij de brieven van Bonhoeffer. In 'What is Authority?' beschrijft ze hoe autoriteit haar religieuze bestaansrecht heeft verloren. Wat bedoelt zij daarmee? In de westerse beschaving ontstaat onder invloed van de Griekse filosofie, de Romeinse voorouderverering en het middeleeuwse christendom een drie-eenheid van autoriteit, religie en traditie. Sinds de vroege middeleeuwen fungeert religie als de grondslag van alle autoriteit. Traditie draagt het verband tussen religie en autoriteit over aan volgende generaties. De eenheid van autoriteit, religie en traditie heeft ruim duizend jaar stand gehouden. Maar die eenheid verliest haar samenhang, wanneer één van de drie elementen in diskrediet wordt gebracht. Tijdens de Reformatie en de Verlichting wordt religie ter discussie gesteld. Als gevolg daarvan verliest de traditie aan kracht en wordt autoriteit ondermijnd. Deze ontwikkeling zet zich voort tijdens de Franse revolutie. De religieuze grondslagen van de feodale samenleving worden verworpen. De wil van het volk laat zich kennen als een autonome kracht die onafhankelijk is geworden van autoriteit, religie en traditie. De Franse revolutie kondigt een seculier tijdperk aan waarin revolutie en restauratie elkaar

afwisselen. Uiteindelijk ontstaat als gevolg van de verschrikkingen van totalitaire overheersing een onherstelbare breuk in de westerse traditie. Daarmee behoort traditionele autoriteit definitief tot het verleden.

Bonhoeffer en Arendt waren hun tijd vooruit. Toen Bonhoeffer het verlies van het allerhoogste gezag peilde en Arendt het bestaansrecht van autoriteit aan de orde stelde, werden traditionele omgangsvormen nog algemeen gerespecteerd. Hoewel de religieuze grondslag van autoriteit voor een deel was verdwenen, werd autoriteit gezien als het gezag waarmee gezagsdragers bekleed waren. Gezagsdragers maakten aanspraak op ontzag. Eerbied voor gezagsdragers zette mensen ertoe aan zich op basis van vrijwilligheid aan gezag te onderwerpen. Er bestonden duidelijke gezagsverhoudingen tussen overheid en onderdanen, meesters en knechten, hoogleraren en studenten, leraren en leerlingen, ouders en kinderen, mannen en vrouwen. Daarbij maakten de meerderen, met gezag bekleed, aanspraak op het ontzag van de minderen. In de omgangsvormen bracht het 'spreken met twee woorden' de grondslag van deze ongelijkheid tot uitdrukking. Ja, vader. Nee, meester. Graag, professor. Bedankt, dokter.

Pas in de loop van de jaren zestig wordt traditionele autoriteit systematisch ter discussie gesteld. Op termijn verdwijnen traditionele gezagsverhoudingen uit bijna alle sectoren van de samenleving. Er ontstaat een egalitaire cultuur waarin mensen elkaar als gelijken beschouwen. In een egalitaire cultuur maken formele omgangsvormen plaats voor informele contacten. Aanspreektitels en aanschrijfvormen zoals excellentie en weledelgeleerde heer worden niet langer gebruikt. Met het verdwijnen van titulatuur hangt het vervagen van de beleefdheidsvorm in de taal samen. Een lossere gebruik van 'jij' en 'jouw' vermindert de afstand en de eerbied ten opzichte van de aangesprokene. De populariteit van de informele vorm in de taal gaat gepaard met de opmars van informele kleding in alle sectoren van de samenleving. Deze ontwikkeling begint in het onderwijs. Niet lang daarna doet de vrijetijdskleding zijn opmars op de werkvloer.

Uiteindelijk verliest ook de politiek aan decorum. In het parlement maken lossere omgangsvormen hun entree. De toon verruwt. Wanneer de discussies scherper worden, is het niet langer ongebruikelijk dat tegenstanders in het debat worden getutoyeerd. Bewindvoerders gaan mee in het nivelleren van de omgangsvormen. Wanneer ministers in de openbaarheid naar collega's verwijzen, worden hun voornamen gebezigd en blijven hun posities achterwege. Minister Slob gaat op bezoek bij leerlingen van 16/17 jaar: 'Hallo, ik ben Arie.' In het parlement maakt de stropdas plaats voor het open overhemd. Tijdens kabinetsformaties en bijeenkomsten van politieke partijen presenteren politieke leiders zich in spijkerbroeken en T-shirt.

In een samenleving van gelijken staat de wil om zichzelf te zijn centraal. Alles draait om individualisering. Aanmerkingen maken, kritiek leveren, iemand terecht wijzen of de wet voorschrijven, passen niet in een cultuur van zelfredzaamheid. In gezinnen, op scholen, universiteiten, bedrijven en ministeries maken luisteren en gehoorzamen plaats voor meepraten en overleggen.

Van jongs af aan meepraten op basis van gelijkheid draagt bij tot een grote algemene mondigheid. Overleggen krijgt de betekenis van een streven naar overeenstemming. In alle sectoren van de samenleving ontstaan vormen van overleg waarin mondige burgers streven naar consensus ('polderen'). Hoewel het vermijden van conflicten een groot goed is, kan het uitblijven van overeenstemming leiden tot besluiteloosheid en het onvermogen bestaande regels te handhaven. Verlies van daadkracht kan op termijn ontaarden in het gedogen van normloos gedrag. In een gedoogcultuur kunnen de mondigheid en zelfredzaamheid van burgers omslaan in het plegen van eigen richting. Verongelijkte voetballers gaan verhaal halen bij de scheidsrechter. Boze ouders zetten onderwijzers en leraren onder druk. Zorgverleners worden bedreigd. Politie en brandweer worden uitgejouwd en gemolesteerd. Gemeenteambtenaren, burgemeesters en politici worden geïntimideerd.

Deze gezagscrisis staat niet op zichzelf. Arendt vreesde dat autoriteit op termijn door macht zou worden vervangen. Evenals autoriteit is macht gericht op onderwerping. Maar in tegenstelling tot autoriteit wordt bij macht onderwerping afgedwongen op basis van geweld (of de dreiging daarvan). Arendt verwachtte dat anonieme bureaucratische organisaties de plaats zouden innemen van persoonlijk getinte autoriteit. Ook hier had zij een voorspellende blik. In de westerse wereld gaat het verdwijnen van traditionele autoriteit gepaard met een onstuitbare groei van het overheidsapparaat.

In onze samenleving wordt het dagelijks leven van de burger beheerst door de zeer gedetailleerde regelgeving van ministeries, waterschappen, provincies, gemeenten, het UWV en de Sociale Verzekeringsbank. Daar komt bij dat in de particuliere sector banken, verzekeringsmaatschappijen, woningbouwcorporaties en vervoersbedrijven voor de burger de dienst uitmaken. De afhandeling van de schadevergoeding voor gedupeerden van de aardbevingen in Groningen en de toeslagenaffaire laten zien hoe machteloos burgers zijn ten opzichte van grote bureaucratische organisaties. Bovendien

blijkt dat parlementaire controle de macht van onpersoonlijke bureaucratistische instellingen nauwelijks kan beteugelen.

Bonhoeffer en Arendt beschreven de contouren van een gezagscrisis en een machts crisis die in onze tijd pas zichtbaar zijn geworden. Beiden beseften dat tijden van crisis om beslissingen vragen. Bonhoeffer ging in een wereld zonder religie op zoek naar de 'lijdende God'. Arendt richtte zich op alternatieve vormen van gezag (daarover later meer).

BP

Leen mij

Leen mij uw handen, Jezus,
- voor 40 dagen lang -
om met helende toewijding
uw boodschap te realiseren
en om ze te vouwen tot hoopvol gebed.

Leen mij uw oren, Jezus,
- voor 40 dagen lang -
om alleen naar waarheid te horen
wat anderen over anderen spreken,
om in scherpe taal toch iets goeds te vernemen.

Leen mij uw voeten, Jezus,
- voor 40 dagen lang -
om zo snel te leren stappen
dat zo de traagste mij kan volgen
en om af en toe naar Hem toe te kunnen gaan.

Leen mij uw ogen, Jezus,
- voor 40 dagen lang -
om de schoonheid te bewonderen
van mensen die uw wil volbrengen
en om van zondigheid te kunnen leren.

Leen mij uw hele leven, Jezus,
- voor 40 dagen lang -
om in woord en daad te worden
naar wie ik steeds heb opgezien.
En om hier al - met Pasen als het kan -
uw verrijzenis te beleven,
zodat het ook aan mij gebeurt.

Overgenomen uit een magazine over de veertigdagentijd
(google)

